

La mostra, que es pot visitar fins el proper 6 de gener al Disseny Hub Barcelona ofereix al públic una descoberta original del Modernisme i la seva relació amb la natura, prenent exemples de les 13 ciutats del món on s'ha exposat o s'exposarà.

“Naturaleses de l'Art Nouveau” arriben a Barcelona

“La natura és un temple de columnes vivents que deixen anar, de vegades, paraules confuses; l'home hi camina com per un bosc de símbols que l'observen amb una mirada familiar”. Aquesta cita de Charles Baudelaire obre l'exposició “Naturaleses de l'Art Nouveau”, que acull l'edifici Disseny Hub Barcelona fins al 6 de gener. La mostra, organitzada per la xarxa Réseau Art Nouveau Network amb el suport de la Comissió Europea, permet al públic contemplar el Modernisme i la seva relació amb la natura des d'una perspectiva original, a partir de fotografies, documents i una posada en escena dinàmica.

La comissària de la mostra, Teresa Maria Sala, posa en context l'exposició: “A l'acabament del segle XIX, el moviment Art Nouveau allibera les arts de l'historicisme eclèctic gràcies a la formulació d'un llenguatge innovador, basat en l'estudi i l'observació de les formes naturals”. En la mostra, segons explica la historiadora de l'art,

s'ha volgut destacar aquelles idees de l'Art Nouveau que “ens retornen a l'origen mateix de la creació, allà on les arrels dels creadors es troben en la natura. Perquè es compregui aquest concepte, hem intentat mostrar una seqüència: l'època + el procés creatiu + els resultats”. I cada una d'aquestes parts, afegeix Sala, responen els tres interrogants que es plantegen en la mostra: què veuen els creadors de l'Art Nouveau?; com pensen les formes a partir de la natura?; i finalment, què en fan?

Per això el recorregut de l'exposició consta de tres nivells. “En cada capítol podem veure els elements més destacats de la natura de l'Art Nouveau i podem comparar-ne les diferents parts. Hi ha preocupacions comunes dels creadors referents a les solucions plàstiques, segons les possibilitats de la línia, l'aplicació d'ornaments, les estructures, els models formals i simbòlics, els oficis, les matèries i els processos tècnics que fan possible la transformació de

les formes naturals i culturals”, diu Teresa Maria Sala.

Al primer espai, titulat “L'ull de l'època”, es presenten els quatre grans àmbits d'inspiració d'on beuran els artistes europeus de final del segle XIX: els descobriments de Darwin i Haeckel sobre l'evolució i la microscòpia, els repertoris decoratius (mètodes de composició ornamental i enciclopèdies), la fascinació per l'art japonès i la fotografia naturalista. “L'ull de l'època és l'ull del creador, una pantalla en què el visitant pot veure una gran multiplicat d'imatges que formaven l'univers visual dels artistes”, expliquen els escenògrafs de l'exposició, Antoni Garau i Carles Fargas.

El segon espai, que porta per nom “El taller de la natura”, en què s'evoca a partir d'unes taules l'espai on els artistes treballaven. Així, el visitant es pot posar en la pell dels creadors, imaginant-se les formes i els decorats a partir de les lleis que governen la natura i que declinen els grans principis creatius de l'Art Nouveau. “El repte va

ser reproduir amb imatges i estratègies museogràfiques alguna cosa vinculada als creadors de l'Art Nouveau, al sentiment vers els aspectes de la natura i el que van saber transmetre a les seves creacions. Per això vam dissenyar la taula de treball dels creadors com una taula sinuosa que podria no tenir fi", exposen els escenògrafs.

I el tercer espai, anomenat "Paisatges artificials", presenta el resultat de l'obra d'aquests creadors. Explora la manera com els artistes han fet sensibles la substància de la terra, la força del foc, la fluïdesa de l'aigua o la lleugeresa de l'aire. S'hi afegeixen representacions especialment apreciades per l'Art Nouveau com la primavera o la indústria. "Vam concebre el capítol dels paisatges artificials com un bosc d'imatges, de llum, que permet al públic passejar entre la diversitat de realitzacions d'aquest corrent artístic, des de l'objecte més petit fins a l'obra arquitectònica més gran", afirmen Garau i Fargas.

En la totalitat de l'exposició, "de principi a fi ens trobem dins l'ideal de l'obra d'art total. El canvi d'escala d'aquest muntatge permet fer transitar el vianant cap a un espai que no és físic, sinó mental: l'espai expositiu", afegeixen els escenògrafs.

L'exposició "Naturaleses de l'Art Nouveau" es va presentant successivament en diverses ciutats europees, com ja es va fer amb "Art Nouveau in Progress. 100 anys de Modernisme a Europa", la primera exposició creada per la xarxa Réseau (2002-2004). Cada ciutat proposa la seva pròpia visió de l'exposició, complementant-la amb una presentació d'obres que pertanyen a les seves col·leccions locals. En el cas de Barcelona, s'exposen cinc blocs de creacions artístiques d'autors del territori. Per exemple, dinou fotografies realitzades per l'arquitecte Lluís Domènech i Montaner (Barcelona, 1850-1923) a partir de 1883, on apareixen diverses composicions florals a la manera japonesa. Un material que mostra un seguit de bodegons amb la bella morfologia de la flora autòctona de Canet de Mar. També s'hi pot veure la biblioteca del taller d'ebenisteria i decoració de Joan Busquets i Jané (Barcelona, 1874-1949), que comptava amb materials de consulta diversos, com ara llibres

IMPU

Fotografies de l'arquitecte Lluís Domènech i Montaner amb composicions florals a la manera japonesa.

tècnics, revistes il·lustrades, làmines i àlbums de repertoris d'aplicació ornamental. O tres pel·lícules de Segundo de Chomón (Terol, 1871-París, 1929) on la naturalesa es transforma per art de màgia. Són *Les tulipes* (1907), *Création de la serpentine* (1908) i *Les métamorphoses* (1912).

Així com els cartells que el pintor i poeta Alexandre de Riquer i Ynglada (Calaf, 1856-Palma de Mallorca, 1920) dedica a les quatre estacions, en forma d'al·legories del cicle de la natura. Representant la primavera com una bella dama enmig d'un jardí de roses, coronada per un estol de papallones que sosté un colom blanc. Donant a l'estiu forma d'una damisella enmig d'un camp de blat i roselles. Mostrant la tardor com una dona envoltada de crisantems. I l'hivern com una dona amb cabellera voleiant que carrega un cistell ple de pedres, envoltada per un estol d'ocells negres enmig d'un paisatge erm. Completen les obres locals alguns fragments del llibre de poemes en prosa *Crisantemes*, del mateix Alexandre de Riquer.

L'Art Nouveau formula un llenguatge innovador basat en l'estudi de les formes naturals

La mostra que s'exposa al Disseny Hub Barcelona no compta amb cap original. Teresa Maria Sala reconeix que "crear una exposició sense obres i sols amb imatges és, sens dubte, complicat. Per això vam partir d'una imatge metafòrica forta, la del poema profètic de Charles Baudelaire 'Correspondències'".

"Amb aquest poema com a marc, vam buscar conjuntament amb els membres del Réseau, els elements que ens servissin de base per als continguts científics i comunicatius, però també per crear una estètica. Hem intentat fer una tria equilibrada, potent, bella, representativa i coherent". Antoni Garau i Carles Fargas, per la seva banda, consideren que més enllà de la complicació "el que realment importa és el desenvolupament paral·lel dels continguts i l'escenografia".

Els visitants a l'exposició tindran a la seva disposició dues publicacions gratuïtes per orientar-se dins la mostra. D'un cantó, el llibre "Un món estrany. Hibridació en l'Art Nouveau i el Simbolisme", que inclou 28 estudis de casos proposats per cada una de les ciutats coorganitzadores i que recull articles de les acadèmiques de l'art Teresa Maria Sala i Hélène Guéné, i del fotògraf Vincent Munier. D'altra banda, els nens i les nenes podran realitzar durant la visita a l'exposició un seguit d'exercicis recollits dins d'un quadern d'activitats per a infants de 6 a 11 anys.

Redacció